

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مستطابق

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اولنور

درج ايده يني آثار اعاده اولنور

ديره، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات و سياستنامه و بالخاصه كرك سياسي و كرك اجتماعي و مدني احوال و شئون اسلاميه و نه بحث ايدر و هفته ده بر نشر اولنور.

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

سنه لکی التي آیلنی

ممالك عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵	غروش
روسیه	۶۵	۳۵	روبله
سائر ممالك اجنبیه	۱۷	۹	فرانق

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

عدد : ۱۰۶

۱۱ رمضان ۳۲۸ پنجشنبه ۲ ایلول ۳۲۶

بشنجی جلد

تفسیر سورة اخلاص

لابن سینا

قبل الابتدا برقاچ سوز

شرقك اڭ بيوك فيلسوفلرندن بریسی ده هیچ شبهه یوقدرکه
[ابوعلی بن سینا] در . نامی یاد اولدینی زمانلر اڭ مهیب بر سیای
ذی دهانك نظر خیال او کندن کچدیکی کوریلور . واک لایموت بر شهرت
فلسفیه نك ده بوسیماك حق ازلیسی اولدینی تخطر اولنور .

یونانستان اصول فلسفیه سنك مأخذ و منشائی تحقیق ایتییه جکر ،
لكن مع التأسف شونی سويلك ایستزکه : بوکون بیله علم تفسیر ، علم
توحید کی جلائل علوم اسلامییه ده کی شذرات فلسفیه یونانلیردن توارث
ایدلمش اولان عنعنات بی معنادر .

بیك سنه دنبری اصلا اصلاح ایدلمین کتابلریمز ذکا مزی حالا
نظریات قدیمه ایچنده بوغوب موته محکوم ایتیکده در .

عصر حاضر مدنیتك مآثر عرفانندن اولان علمك عمله تطبیقی
یعنی سوزده حیات ویرمك شرقده يك آز نظر اعتباره الشمس ؛ ده
طوغریسی ماهیت عمل حقیقه تقدیر اولنمیشدر .

ایشته بو نظریاتك بزده اڭ ایلرو مؤسسلرندن اولان ابن سیناده
بر پادشاهك يك چوق کتب نفیسه و نادره بی حاوی اولان کتبخانه سنده
هر کون دویه دویه مطالعه یه موفقیت بختیار لغنه نائل اولغله کوندن
کونه معلوماتی توسیع ایدیور . توسیع ایتدکجه بیوک بر اشتیاق ایله
چالیشیور ایدی . او یله که : بو بختیارلقدن اوزاق قالان حکیم شهر
(فارابی) بی دخی آرتق کچیور ایدی .

فقط عمل ایله تتویج اولنمیان بو مطالعات نظریه اصل مقصدی
نامین ایدیور می ایدی ؟ هیات ! ...

یالکز کنندیسی بیك سنه اول قیسمش اولان یونان فیلسوفلرینه بر
خیر الخلف یاییور ایدی . مع مافیه بز بوکون بو نظریات وادیلرنده
راجل اولدیغمزی کورماك کستاخلغنده بولمییورز ؛ چونکه بر ابن
سینامز اولدینی کی نه بر زحشری ، نه بر رازی ، نه بر بیضوی یه ده
مالک دکاز ...

بوندن طولاییدر که : شرقده اولدینی قدر غرب دارالفنونلرنده ده
کلیاتی سنه لرحه اساس تدریس اتخاذاولنان فیلسوفز ابن سینانك تحریر
ایلمش اولدینی رسائلدن [تفسیر سورة الاخلاص] نام اثری تصرفات لازمه
ایته لسانمزه ترجمه ایدیورم . تا که ابنای لسانمزه ده بویوک ذکا ،
سورة شریفه مذکور نك الهامات قدسیه سی ا کلاشیلسین ! ...

شونی ده علاوه ایتک ایسترم که : فلسفه دائماً تبدیل محرك ایده بیلیر .
هرشیده بر لدنیات آرامق ممکن اولدیغندن - بر طاشك سقوطندن بیله -
بردستور چیقاریلور . بلکه کائناتده هر حادثه بر نسبت ثابته داخلنده
وقوع بولمده اولدیغندن بشریت ادوار تکاملنده بوقوانین طبیعیه دن
هر هانکیسنه عطف اهمیت ایدرسه فلسفه ده اون نقطه دن تعقیب اولنور .
دهاء بشریتك اجرام سماوییه تهکونات ارضیه نك ناظم و مؤثری

اولق صفتی عطف ایتدیکی زمانلرده [هیأة] و معبدده کی مذبحك شکافی
غییدن وقوع بولان اخباراته توفیق ایچون [هندسه] مسائلنك اڭ
مغلقلریله اوغراشانلر او وقتك فیلسوفلری ایدی .

یعنی دون متفکرین بشری مشغول ایدن مسائل بوکون استخفاف
اولنور ؛ پیش تفکرده بشقه . یکی برافق اجتهاد آچیلمش بولنور .
بومثالز فنون ثابته حقسنده در . غیر ثابت اولان فنون مکتومه
فلسفیه ایسه عین زمانده مختلف محللرده درلو درلو صورتلر ایله قبول
اولنور ! ...

بومد وجذر علوم آره سنده لایقبدل بر حقیقت وار ؛ اوده :
قدیم وازلی اولان کلام ربانی ووحی صمدانیدر ! ...
ابن سینا سورة جلیله اخلاصی ذوق فلسفیه سیله تفسیر ایلمش ؛
هرمسلك اصحابی کی بو فیلسوفزده تفسیراتنك اسرار کلام ربانی بی
محیط اولدیغنی ادعاده بولمز . بویله بر ادعاده بولنسه بیله ناصل قبول
اولنور که :

مهر ازل آسمانه صیغماز

انجاق منطوق منیف الهینك الهامات قدسیه سنندن بو بیوک ذکا
يك عمیق بر صورتده متحسس اولمش اولدیغندن فقیر او تحسسات
عمیق بی نقله مبادرت ایلدم که بونلر بلکه قرآن باهر البرهانك دهاء علوی
ماهیات مقدسه سی قبوله استعداد بشر حاصل اولدینی و یا خود فیاض
بر اصول فلسفه تعقیب اولدینی زمانلر اوقونیه بیلیر .

فقط بونی بیلیرز که حقیقت قرآنییه ینه هر زمان ثابت و معلاقه جقدرد .
مع مافیه یوقاروده عرض ایتدیکمز کی شهرت فلسفیه سی يك
بیوک بر محیط اشغال ایدن و عصر لرحه کتابلری دستور العمل اتخاذا
اولنان بر فیلسوفزك سورة جلیله اخلاص اوزرینه یازمش اولدینی
تفسیرك بوکون بزم ایچون البته بر قیمت مخصوصه سی واردر .
بونك ایچوندر که ترجمه سی زائد کور میوب بالترجه انظار اولو الابصاره
رفع و تقدیم ایلیورم :

بسم الله الرحمن الرحيم

[قل هو الله احد] قول جلیل الهی ده کی [هو] ضمیری مرجعی
مسبوق اولماتله مقتضای ظاهر ك خلافت و ارد بر ضمیر شان حالنده
تفسیر اولنور .

فقط بوکا ابن سینا [الهو المطلق] دیور و ایضاح ایدیور :
الهو المطلق ؛ هویتی غیردن مستفاد اولدینی کی غیره ده موقوف
دکالر . چونکه هویتی غیردن مستفاد اولانك ماهیتی [*] تصورده غیر
دخی نظر اعتباره النق لازمدر .

نه زمانکه غیر نظر اعتباره النماز ایسه ماهیتی غیردن مستفاد اولانی
(هو هو) تصور ممکن اولماز .

لكن ماهیتی غیردن مستفاد اولیوب بالذات ماهیته مالک اولانلر

[*] هویت ایله ماهیت هر نه قدر ذاتاً متحد ایسه ده اعتباراً مختلفدر .

(هو هو) تصویری ایچین غیرک نظر اعتباره النوب النامسی مساویدر .
یعنی - ماهیتی غیردن مستفاد اولدیمی ایچون غیر نظر اعتباره آلینسن
آلناسین او ؛ اودر .

بالجمله ممکناتک وجودی ایسه غیردن مستفاد یعنی بر مؤثر اثری اولقله
وجود ذاتیلری اولدینی ایچون خصوصیات وجودیه لری بالطبع غیردندر که
بو خصوصیت وجودیه دخی ماهیتدن عبارتدر . ایسته ماهیتده ملحوظ
اولان احوال ؛ شو تحلیل اولنان نقطه لر در که بوندن ده - شو صو کده کی
تفصیله نظر آ - هویتی غیردن مستفاد اولانک : ممکن ؛ وبویله اولیوب
هویتی ذاتی اولانک ده ؛ واجب ؛ اولمش اولدینی ا کلا شیلور [وجودک ممکن
و واجب قسملری اولماش اولیدی یادور و تسلسل و یاخود معدومدن
موجودک ظهوری ایجاب ایلر ایدی]

برده ممکنک وجودی ذاتی اولدیغندن یعنی هویتی وجودینه مغایر
اولدیغندن وجودینک غیردن مستفاد اولمش اولدینی ده آشکار اولور .
[ا کر وجودی ذاتی اولیدی یعنی غیردن مستفاد اولماش اولیدی
بو وجود ماهیتک عینی اولور و بناء علیه ممکن دکل واجب اولمش اولور
ایدی] بوندن طولای ده : هویتی وجودینه مغایر اولانک یعنی ممکنک
هویتی نفس ماهیتی ایچون ماهیت اوله من ودها صریح بر تعبییر ایله لذاته
او ؛ اودر . دینله من [یعنی غیرله نظر اعتباره الینمسی ایجاب ایتیدرک
بلا شرط شی او وجود عین ذات و یاخود او هویته نفس ماهیتک
ماهیتی در ، دینله من . بلکه ممکنک وجودینک مترعی اولان غیر دخی
نظر اعتباره آلینمق لازم کلیر .]

لکن مبدأ اول لذاته هو هو اولدیغندن وجودی عین ماهیتی در که
بوندن ده ضروره واجب الوجود اولدینی ثابت اولور . ویا لکن واجب
الوجود ایچون ده (لا هو الا هو) دینله چکی تظاهر ایدر . یعنی مبدأ
اولک غیری اولان کافه ممکنات ، من حیث هو هو نظر تفکره
آلینرسه او ؛ اودر . صورتیله ماهیتلرینه بلا شرط شی عین وجود
اولمق حکمی ویریه من .

بلکه بونلرک هویتلری غیردن مستفاد ؛ و واجب الوجود که لذاته
هو هو اولان ودهان طوغریسی ذاتی عین ماهیتی اولقله (او ، اودر)
تعبییرندن بشقه بر صورتله افاده سی ممکن اولیان مبدأ اولک هویتی
ایسه غیردن مستفاد اولیوب مقتضای ذاتدر .

بو هویت مطلقه ایسه عذیم الاسم بر معنا اولقله ذکر لوازمیله
شرح اولمشدر .

لوازم : یا اضافی ویا سلبی در که لوازم اضافیه معرفی دها زیاده
توضیح و تعریف ایدر چکنندن تعریفلر ده لوازم سلبیه دن زیاده بونلرک
استعمالی اولادر . سلب و اضافاتی جامع اولان (لازم) ایسه تعریف
خصوصنده بالطبع صفت اکملیتی حائزدر که بوده او هویتک انجاق
اله اولسلیله ذکر و ایراد اولنه بیلیر .

چونکه : اله ؛ صورت مطلقه ده غیر کندیسنه منتسب اولوب
کندیسنک غیره اصلا انتسابی اولیاندر .

اله مطلق ایسه جمیع موجوداته نسبت [عوا لم غیبیه و موجودات
مشهودده کی کافه مجردات و مادیاته نظراً] بو حال و وضعیتده اولدیغندن
غیرک کندیسنه انتسابی اضافی و کندیسنک غیره عدم انتسابی سلبی
اولمش اولور . و عرض اولدینی وجه اوزره جلال و عظمتنه بناء
[او ؛ اودر] دن بشقه هویت الهیه ایچون بر تعبییر اولدیغندن بو هویت
معظمه ذکر لوازمیله شرح اولندی که بو لوازم دخی اضافی و سلبی اولوب
بونلرک کملی ایسه ایکیسینی ده جامع اولان (لازم) اولدینی دخی آنفاً
عرض اولمش ایدی .

(الله) لفظ شریفی ایسه اسم ذات اولوب جمیع صفاتی مستجمع
و کافه لوازم سلبیه و اضافیه بی جامع در .

رجوع - بناء علیه هویت مطلقه اشارت اولان (هو) لفظی
(الله) اسم ذاتیله تعقیب قنوب (هو) نک عذیم الاسم اولان مدلولی
تماماً کشف و ایضاح بیورلیدی .

لطائف: (ا) بو هویت مقدسه الهیه نک یا لکن لازم الوهیت ایله
تعریف اولنمی مقومات سائر [جنس و فصل ، عرض کی تعریفلر ده
استعمال اولنان اجزاء مادیه] سی اولدیغنه اشارتدر . چونکه اولدینی
حالده عدم ذکر لری قاصریت کلامی موجب اولور ایدی .

(ب) لازم الوهیت ، یعنی الوهیتدن عبارت اولان لازمک ذکر
عقیده (احد) لفظی ایراد اولندی که : بولفظ غایت وحدانیتی افاده
ایتدیکی ایچون هویت مقدسه مذکوره نهایت فردیته و غایت وحدته
اولوب تعریفی خصوصنده مقومات موجود اولدیغنه و بوندن طولای ده
انجاق ذکر لوازمیله تعریف قیلنه جفته تنبیه و اشارت بیورلشدر .

تقدیر کلام : غایت وحدت و کمال بساطتدن طولای عقل قاصر
بشریه اکتناه حقیقتدن قاصر و انوار ازلیه سنک مبادی اشراقه بیلله
طاقت کتیر مکدن عاجز اولدینی الوهیتدن عبارت اولان هویت مقدسه
عذیم الاسم اولقله لوازمک ذکرینه اقتصار اولندی ، دیمک اولور .

(ج) [مبدأیت کل ، وجوب وجود و سائر کی] هویت مبدأ
اول ایچون لوازم کثیره وار ایسه ده بولوازمک مبدأ اوله اولان
نسبتلری متفاوتدر . یعنی بر ترتیب داخلنده در . قرب و بعدلری
مساوی دکلدر . چونکه لوازم معلولات دیمکدر . واحد حقیقی بسطدن
ایسه واحدندن بشقه سی صدور ایتمز . انجاق علی التنازل طولاً و عرضاً
یکدیگرینی ولی ایدرک وحدات لوازم بالصدور تکثر و تعدد ایلر که
لازم قریبک تعریف خصوصنده کی حائز اولدینی قوتک لازم بعیددن
دها زیاده اولدینی ده یوقاری ده ذکر اولمش ایدی .

نته کیم انسانک اعراض ذاتیه سندن اولان تعجب ایله ضحکدن
هر برینک انسانه اولان نسبتلری بر عد اولمیوب تعجب ضحکه نظراً
اقرب اعتبار اولقله انسانی تعجب صفتیله تعریفی دها زیاده مدار توضیح
اولور . بونک ایچون بر ماهیتک لوازمیله تعریفنده کی وضوح و خفا
اولازمک ماهیته اولان قرب و بعیدیه متناسبدر .

کیدر . بومسئله حقنده کتب منطقیه دن (کتاب الشفاء) نام اثرمده دها زیاده تفصیلات موجوددر .

[احد] حدتده مبالغه در . وبوخصوصده مبالغه تامه دخی حدالغایه به وصول ایله اولور . چونکه واحد ضعف وشدت اعتباریله معناسی افراندده درجه مساویه ده اولیان بر (کلی مشکک) اولمغله هیچ بوجهله قابل تقسیم اولیانک بر وجهدن تقسیمی ممکن اولاندن دها زیاده واحدیتله توصیفی اولی اولدینی کی انقسام عقلی ایله تقسیم ایدیه بیلن دخی حساً تقسیم ایدیلاندن دها چوق بوصفله توصیف اولمغه احق والیقدر . حساً تقسیمی ممکن اولوبده تقسیمی هنوز قوه دن فعله حیقاریلماش اولان دخی بالفعل تقسیم ایدلش اولان شیدن دها زیاده بوتوصیفه مستحق در .

شومثالردن واحدیتک افرادی بیننده کی تفاوت کلاشیلدقدنصکره بونلرک الک قویسنک یعنی واحدیتده حد کماله واصل اولان فردک مافوقی اولماق لازم کلیر . چونکه واحدیتده کی مبالغه وفردانیت مطلقه بونی مقتضی در، یوقسه احدیت نسبی قالوب احد مطلق دکل، احد بالقیاس اولمش اولور .

بو (احد) لفظ شریفی ماهیت الهیه نک من کل الوجوه واحد اولدینغه یعنی اجناس وفصول کی مقوماتی تشکیل ایلان کثرت معنویه وماده وصورت کی کثرت ماده سی بولندینغه دالدرکه بولفظ شریف عین زمانده کرم وجه الهی یی لایق وحدت کامله وبساطت حقه یی برقع پوش ایدن صور واعراض وابعاض واعضاء والاشکال والوان وسائر وجوه تشبیه دن منز اولدینی ده متضمندر .

— یوقایدنبری ذکر اولنان دعاوای عیدیه نک (احد) لفظ شریفنده اندراجی تسلیم اولندقدنصکره بودعوالره برهان آرانیهلحق اولورسه شوصورتله برقیاس تشکیل ایلر وبربرهان منطقی اقامه ایدرز: هویتی اجتماع اجزادن حاصل اولان ماهیاتک جمله سنی تصور بواجزاتک ذهنده حضورینسه متوقفدر . یعنی بونلر هیچ برزمان لذاته هوو اولمیوب غیرک انضمامی لازم در .

بونک ایچون غیر نظر اعتباره آلفقسنزین [او ؛ اودر] دنیلوب ذاتی ایچون عینی ماهیتی اولمق حکمی ویریهلر .

لکن مبدأ اول (الله) لفظ شریفک دلالتی وجه اوزره لذاته هوو اولمغله هویت الهیه نک اجزاسی اولدینی ثابت اولور .

[یعنی هویت الهیه بسیط اولمغله اجزاسی یوقدر، که بوده واجب الوجود ومبدأ کل اولمغانی وسائر لوازم الوهیتی موجبدر .]

[الله الصمد] صمد لغتده ایکی صورتله تفسیر اولنمشدر . (۱) لاجوفله

(۲) امور مهمه ده کندیسنه مراجعت اولنان ذات جلیل القدردر .

برنجی تفسیره کوره معناسی سلبی درکه نفی ماهیته اشارتدر . [نفی

اولان بوماهیت غیره متعلق اولان ماهیتدر] چونکه ماهیتی اولیانک

ماهیتدن عبارت اولان جوف وباطنی دخی اولیه جنی طبعیدر . باطنی

اولدینی حالده موجود بولنان ذاتنده کی جهت واعتباری آنحق وجودی در .

وجوددن بشقه اعتبار وجهتی اولیان یعنی من حیث هوو

بعبارة اخری بر ماهیتک لازم بعیدی معلول حقیقیسی اولمیوب معلولک معلولی اولمغله ایکنجی ویا اوچنجی درجه ده واقع اولمش اولور .

کندیسی ایچون سبب اولان بر شئیک دخی صورت حقیقه ده بیانمه سی اوسبیک بیانمه سنه منوط اولدینی کی سبب وجودی اولیان دخی لوازمک ذکر یله معلوم اوله جنی ایچون تعریف ماهیاتده لوازم بعیده نک ذکر تعریفک حقیقی اولمسنه مانع اولور . تعریفک حقیقی اولمی ایچون ماهیتک بالذات اقتضا ایتدیکی لوازم قریبه ذکر اولنمیدر . مبدأ اولک ایسه وجوب وجوددن اقرب دیگر بر لازمی یوقدر .

زیرا وجوب وجودی واسطه سیله کافه کائناته مبدأ اولمشدر . وجوب وجود ومبدأیت کل لازملرینک مجموعی ویاخود لوازم سلبیه واضافیه نک هیئت مجموعه سی ده الوهیتدن عبارتدر .

فلهذا (هو) لفظ شریفله بوندن بشقه برصور تله افاده سی ممکن اولیان هویت محضه بسیطه حقه یه اشارت اولنوب بواک لزوماً الذقرب اولنان الوهیت تردیف اولمش اولمغله تحقیقات حکمیه مذکوره قول الهییه تماماً تطابق ایشدر .

فسبحانه ما اعظم شانه وما اقهر برهانه فهو الذی هو منتهی الحاجات ومن عنده نیل الطلبات ولا یبایع ادنی ما استأثر به من الجلال والعظمة والعبطة والبهجة اقصى نعوت الناعتین واعظمه وصف الواصفین .

— شک وتحقیق —

هرنه قدر بزم ایچون ماهیت السیه یی معرفت انحق سلوب واضافات واسطه سی ایله ایسه ده عقل وعقل ومعقولک بر اولدینی مرتبه الوهیتده معلوم اولان بوماهیت نه ایچون بیان اولمیوب لوازمک ذکرینه اقتصار اولنمشدر .

— مبدأ اولک وحدتی وحدت مجرده وبساطتی بساطت محضه اولمغله هیچ بر صورتله مقومات موجود اولدینی کی او مرتبه ده اصلا کثرت واتنیت دخی یوقدر .

بومرتبه نک لذاته عقلی — مقوماتی بولندینی ایچون — مقومات ذاتی تعقل معناسه اولمیوب جمیع وجوه اعتباریله کثرتدن منز اولان هویت صرفه محضه سنی تعقلدن عبارتدرکه لوازم دخی ایشته بوبساطتک ایجابات ومعلولاتیدر . [یعنی او مرتبه لوازم دن بالسکلیه مجرددر] وحدت صرفه الهیه دن (هو) ایله تعبیر ایدیلوب اولدینی کی وجود مخصوص السیه یه اشارتدنصکره بسائطک لوازم قریبه مرکباتک مقومات ایله تعریفی اصول حکمیه دن اولمغله مبدأ اولک بساطت حقیقیه سنه الک قریب بر مرتبه ده بولنان (لازم الوهیت) ذکر اولندی .

زیرا : تعریفک معنای حقیقیسی معقول ومعرف اولان یعنی تعریفی صدندده بولنیلان شیئه مطابق بر صورتک نفسده حصولیدر .

اگر معرف مرکب اولورسه بالطبع اجزاسنک وبسیط اولدینی تقدیرده لوازمک دخی عین زمانده نفسده حصولی ایجاب ایدرکه بسائطک لوازم یله اولان تعریفی مرکباتک اجزاسیله اولان تعریفی

وجوددن عبارت اولان ایسه غیرقابل عدمدر. بوندن ده صمد حقیقینک کافه وجوددن مطلق واجب الوجود اولدینی منطقی استنتاج اولور. ایکنجی تفسیره نظراً معنا سابی اولمیوب اضافیدر. بوده کافه مخلوقات ایچون ذات الوهیتک سید کل اولمی در.

آیت کریمه دن بویکی معنائک اراده ایدلمسی ده محتملدر [*] بحالده آیت کریمه نك معنای منبئی: اله بویله اولاندر، یعنی الوهیت شوسلب وایجابك مجموعندن عبارتدر، سیاقنده اولمش اولور.

[لم یلد ولم یلد] هویت الهیه نك کافه مخلوقات ایجاد و جمیع ماهیات افاضه وجود معنائنه اولان الوهیتی مقتضی اولمسيله کندیسنك بر (مثلی) نه دخی افاضه وجود ایلوب آنک والدی اولمی توهم ایدلمش اولمله حق تعالی حضرتلری بوزهاب باطلی دفع ایچون (لم یلد) قول جلیلیه کندیسنده بر (مثلی) ک تولد ایتیه جکنی بیان بیوردیلر. چونکه کندیسنندن بر (مثلی) ی تولید ایدنلر ماهیتده او (مثلی) ایله مشترکدر.

[زیرا مثلاً نوعه مماثلت شخصیتک آنده اشتراکیله اولور.]

وبوصورتله ماهیت مشترکسی اولانلرک تشخصاتی دخی مادی اولق ویاخود ماده ایله علاقه سی بولمغله اولور که بوندن ده مادیاتک ویاخود ماده ایله علاقه دار اولانلرک غیر یسنندن متولد اوله جفی ثابت اولور. وشو حالده تقدیر کلام (طوغورمدی چونکه طوغورمدی) حالنده بولنور [یعنی نه کیمسه کندیسنك پدری ونه کندی کیمسه نك پدری دکلدرد].

طوغور مامسنه طوغور بلامش اولمی علت اوله رق ایراد اولمش ایسه ده انعکاساً طوغور بلامش اولسنه بر دلیل آرانیمق ممکن اولمله بویولده کی وارد اوله جق بر سوال مقدره جواب اوله رق دیرزکه سورة شریفه ده بوکاده اشارت کافیه وارد. یوقاروده (صمد) لفظ شریفک تفسیرنده ذکر اولدینی اوزره جوف وباطنی اولماق و ماهیتی بولنامه قله ذاتنده کی جهت واعتباری انجاق وجودندن عبارت اولدینی یعنی ذاتی عین وجودی بولدینی ده طوغورمدی غیردن غیر متولد بولمسی واجب اولدینی ایچون ابتدا سورة شریفه ده (هو) بیوریلوب بوکا اشارت ایدلمش وبوماهیتک غیردن مستفاد اولمیوب لذاته هو هو اولدینی اسلوب دیگر ایله افاده اولمش ایدی.

تذیل: (وقالوا اتخذ الرحمن ولداً لقد جئتم شيئاً اداً تکاد السموات یتفطرن منه وتنشق الارض وتخر الجبال هدا ان دعوا للرحمن ولداً وما ینبئ للرحمن ان یخذ ولداً) الایه سورة مریم (وما اتخذ صاحبه ولا ولداً) الایه سورة الجن (کی جناب حقک ولد وزوج اتخذ ایلش اولدینی اعتقاد باطلنی رداً تهدید آمیز شرف نزول ایلش اولان بالجمله آیات کریمه نك بوسر عظیمه راجع اولدینغه بو آیت جلیله ده تنبیه و اشارت وارد.

چونکه کندیسنك بر مثلی اولیان ایچون ولد صاحبی اولق ممتنع اولدینندن (ولد) ک پدردن انفصال ایلش بر مثل اولدینی و بودخی ماهیت نوعیه نك تکثرینی و ماهیت نوعیه نك تکثری ده یوقاروده بیان [*] ابن سینانک بولکلی کندیسی حنفی المذهب اولمله عموم مشترک بناء در.

اولدینی وجهله - مادیی موجب اولور که بوده ماهیتک لذاته هو هو اولمیوب غیردن تولدینی مقتضی ایدی.

لکن واجب الوجود اولان مبدأ اولک ماهیتی عین هویتی اولمله آندن غیری تولد ایتیه جکی کبی کندیسی ده غیردن متولد اولماز.

[ولم یکن له کفواً احد] کندیسی بر مثلندن و بر مثلی دخی کندنده متولد اولدینی بیان بیورلدینی کبی بو آیت کریمه ده هیچ بر کیمسه نك کندیسنك کفوی اولدینی ایراد و اتیان قیلندی.

کفو اولق قوت وجودده بر شینک دیگر شینیه مساوی اولمیدر که بوده یا ماهیت نوعیه ویا وجوب وجود یکدیگر لرینه مساوی اولق احتماللرینی حاویدر.

ماهیت نوعیه ده کی مساواتی ولم یولد قول جلیلی ابطال ایلر. چونکه - مراراً عرض اولدینی وجه اوزره - ماهیتی کندیله غیری اره سنده مشترک اولانک وجودی مادی اولق ایجاب ایدر که بوده غیردن تولدی مقتضی ایدی. لکن هویت مطلقه الهیه غیردن متولد اولدینی ایچون ماهیت نوعیه ده مساویسی یوقدر.

احتمال نانی وجوب وجود ایدیکه بوده ماهیت جنسیه ده کی اشتراک دیمکدر. بو آیت کریمه بونی ده جرح و ابطال ایلر.

زیرا قیاس خلفی ایله ماهیت جنسیه ده اشتراکی قبول اولسنه جنسک فصلی استلزامندن طولانی جنسی اولدینی کبی فصلی دخی اولمی یعنی ام مثابه سنده اولان جنسی و اب مثابه سنده بولنان [ولدک ابه اولان انتسابی ده قوی اولمله ابک بویابده اصالتی وارد. بونک ایچون اب فصل اعتبار اولنوب ام جنسی مثابه سنده قالمشدر.] فصلک ازدواجندن متولد بولمسی لازم کلیر. حالبوکه کیمسه طرفندن ایلاذ اولمش دکلدرد یعنی واجب الوجوددر.

مع مافیه سورة شریفه نك اولنده کی اجرا ایدیلان تحقیق اتدن ماهیت مبدأ اولک (لذاته هو هو) اولدینی ثابت اولمش اولدینندن جنس و فصلک ازدواجندن تولدی بوصورتله ده منع اولمش در.

— خاتمه —

بوسورة شریفه ده کی حقایق عالییه صورت اجمالیه ده بوجه آتی درج سطور ایدیلور:

(هو) تعیرندن بشقه بر صورتله افاده ایدیله مین و (هو) دن بشقه بر اسمی اولیان هویت محضیه اشارتدنصکره بوحقیقت اقرب الالوازم اولان و بیان اولدینی اوزره تعریف وتوضیحه الک قوتلی اولان الوهیتله تعقیب اولنوب بعده احدیت ذکر و ایراد اولندی که بوندنایکی قائده عظیمه مستفاد اولمشدر. [بوفائده لر یکدیگرینک متممی در]

[۱] مقوماتک ذکر یله تعریف کامل اجرا اولنمیوب نیچون لوازمک ذکر یله اقتضار اولمشدر؟ دینلما مسمی [چونکه الوهیت مرتبه سنده اصلاً کثرت اولدینی ایچون مقومات اولنامه قله حدتام ایله تعریف اولنه میه جفی احد لفظ شریفی اشعار و افاده ایلر.]

زیرا عربلرک موقعلری و عبادات قدیم و عادات قومیه لرینک اسلامیت اوزرینه بیوک بردخل و تأثیری اولمشدر .

عربلر : لاتین قومنک ظن و ذهابلری وجهله اسملرینی اپولو اوغلی [ارابیوس] دن المامشلردر . عربلرک اسملری حضرت اسماعیل علیه السلامک ایلك قامتکاهی اولان مدینه جوارنده عربیه شهری اسمندن مأخوذدر . اخیراً بواسم آسیانک اک کوزل قطعه سی اولان جزیره العربک عموم سکنه واقوامنه علم مخصوص اتخاذا قلمشدر . عربلر اصل اعتباریه بش ایالت ویا بش حکومتیه منقسم برقوم فراوان ایدیلر . انجق اوروپانک اسکى جغرافیونى اشبو ایالات خمسہ اسمی حقیقیه لرینی بیله مدیکارندن ناچار انلرک استعمال ایلش اولدقلری عربستان جبالی، عربستان صحاری، عربستان امصاری ناملرینه تقسیم واولصورته تعریف وتوسیمه مجبورر .

عربستانک جهات ثلاثیه سی بحر ایله محاط اولوب غرباً بحر احمر، جنوباً بحر محیط هندی، شرقاً خلیج فارسى دکزلرینه منتهی وشمال جهتی سوریه قطعه سی و فرات نهریه محدود برقطعه جسیمه اولوب مساحت سطحیه سی اسپانیا وفرانسه وایتالیا والمانیامجموع مساحتلرندن واسع وزیاده در . روما مورخلرندن [پلینی] نام مورخ جزیره مابین النهرینی عربستاندن عدو شمار وعربلره سوریه لی نامنی اطلاق ایلکده در . بوتسمیه یه سبب آل دیامینی عربلرینک برمدت سوریه یی استیلا اولدقلری کبی یمندن هجرت ایدن ازد ایله ال غسان قبیله لرینک مدت مدیده اولحوالیده حکمفرما اولملرندن ناشیدر . حواریونندن [بواص] ک قورنت اهالیسنه یازدینی نامه ده ذکر ایلدیکی وجهله کنديسنى دمشقده توقیف ایتیمک ایستیان [ارتاس] عرب حکمدارلرندن بری اولمسی لازم کاور ، زیرا اولحوالیده حکمفرما اولان امرانک اکثر اسمیلری بنی حارث لقیله مشهور وارتاس دخی اندن محرف اولدینی مظلوندر .

ایالات عربیه کلنجه اوروپا لولرک قبول ایتدیکلری تقسیماته نظراً عربستان جبالی غربده بحر احمرک قسم داخلیه ومصرک برطرفیه محاطدر . شمال جهتنده دخی ارض فلسطین ، سوریه قطعه سیله محدوددر . شرقاً دخی عربستان صحاری ایله معروفدر . جنوبده عربستانى مدائن و قیافیه تقسیم ایدن سلسله جبال ایله مقسومدر . روما مورخلرندن [استرابو] و [پلین] ویطولمى قطعه مذکوریه [نایاتیه] نامی اطلاق وبواسمى حضرت اسماعیل علیه السلامک اون ایکی اولاد ذکورندن اک بیوک اوغلی [نابیاوف] اسمندن مشتق اولدینی زعمنده درلر . انجق بواسم فلسطینه جوار اولان محله اطلاق اولمقده اولوب اولحوالی اراضیه غایت منبت ومحصولدار اولمقده برابر اهالیسی زراعت وتجارتله مألوف برقومدرلر . عربستان صحاری ایسه غربده قسم جبالی ایله سوریه قطعه سیله محاطدر . شمالده دخی فرات نهریه محدود وشرقده بابل اراضیسنندن تفریق ایدن سلسله جباله منتهی وجنوبده قسم مدنیسی قسم صحاریدن برطاقم جبال ایله

[ب] واحدیت ذات الهینک جمع وجوه دن اولدینی بیان والوهیت کافه عوامدن استغنا وجمع موجوداتک کنديسنه احتیاجی معناسنه اولمقده واحد مطلق اولمامسی اجزاسنه احتیاجی ایجاب ایده جکندن لازم اولان احدیت الوهیه تردیف والوهیت احدیت ایله تعقیب اولدیکه بوندنده الوهیه احدیتک ترتب ایده جکی ایدان قلندی .

چونکه هر نه قدر من حیث هو هو الوهیت احدیتی مقتضی ایسه ده احدیت الوهیتی مقتضی دکدر .

بوندنصکره : معنای الوهیتک تحقیقی ضمننده وجوب وجود وبامبدأیت کل معنالیسه اولان صمدیت ایراد اولندی .

بعده کنديسی غیردن تولد ایلامش اولمقده غیرکده کنديسنندن تولد ایلدیکی وهر نه قدر ذات الوهیت جمیع موجوداتک خالق اولمقده کافه ماهیاته افاضه وجود ایلش ایسه ده وجود الهیسی غیرت اترفیضی اولدینی کبی کنديسی دخی بر (مثله) افاضه وجود ایتدیکی بیسان بیورلدی وبونی دخی وجودده کنديسنه مساوی برشی اولمامسی بیانی تعقیب ایلدی .

خلاصه سورة شریفه نک اولندن (الله الصمد) قول کریمنه قدر ماهیت ولوازم ماهیت ووحدت حقیقیه واصلا غیر مرکبیت بیان ونهایت سورة شریفیه قدر اولان آیتلرده دخی نه ماهیت جنسیه ونه ماهیت نوعیه سننده هر هانکی صورته اولورسه اولسون کنديسنه مساوی کله جک برشی اولدینی اتیان بیورلمشدر .

بالجمله علومک طالب وتحصیلندن مقصد اصلی ذات وصفات الهی یی معرفت وافعال الهیه نک کیفیت صدورینی درایت اولدینی درکارو سورة شریفه دن ایسه تعریض وایما طریققریلله ذات الهیه تهعلق ایدن ایمانک کافه سنی آشکاراولمقده اولدیغندن رسول الله (ص.ع) اقدمن حضرتلری بوسورة شریفه نک اصل العلوم قرآن کریمک ثلثه معادل اولدینی بیان بیورلمشدر .

فهذا اخر ما وقعت علیه من اسرار هذی السورة والله تعالى اعلم بغایاتها والحمد لله لولیه والصلوة علی نبيه

شرف الدین

اسلامیتک ظهور وترقیسی

مبات حضرت محمد

مترجمی
ماریخی زاده عارف

مؤلفی
درفتور استانی

فصل ثالث

عربلرک تاریخندن برنبده

بوکتابک تحریرندن مقصد اصلی اولان اسلامیتک تعریفی ایچون منشاء ومهد ظهوری اولان عربلرک تاریخی بیان ایلك مقتضی در .